

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL I. U. 2019-02-14 SKUNDO**

2019 m. gegužės 27 d. Nr. S-64 (7-25/2019)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos nario, pavaduojančio komisijos pirmininkę	Andriaus Veniaus
komisijos narių	Evaldo Raistensio – pranešėjas Vilmos Vildžiūnaitės
sekretoriaujant	Ramutei Matkevičienei
dalyvaujant mokesčių mokėtojui ir jo atstovei	I. U. ir advokatei Aušrai Bračiulienei
mokesčių administratoriaus atstovei	Miglei Mainionytei

2019 m. gegužės 7 d. išnagrinėjusi I. U. (toliau – Pareiškėjas) 2019-02-14 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2018-09-28 sprendimo Nr. 68-113, n u s t a t ė:

Inspekcija ginčijamu 2018-09-28 sprendimu Nr. 68-113 pakeitė Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Kauno AVMI) 2018-07-05 sprendimą Nr. (7.46-4.7.2) FR0682-225 ir vietoj nurodymo sumokėti į biudžetą 4018,04 Eur gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM), 865,34 Eur GPM delspinigius ir 402 Eur GPM baudą, Pareiškėjui nurodė sumokėti 4016,02 Eur GPM, 865 Eur GPM delspinigius ir 402 Eur GPM baudą (10 proc. mokesčio dydžio).

Kauno AVMI, atlikusi Pareiškėjo pakartotinį GPM mokestinį patikrinimą už laikotarpį nuo 2011-01-01 iki 2015-12-31, nustatė, kad pažeisdamas Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) nuostatas, Pareiškėjas už 2014 m. pateiktos metinės pajamų deklaracijos ((duomenys neskelbtini) forma) priede „Individualios veiklos pajamos“ neteisingai deklaravo individualios veiklos apmokestinamąsias pajamas, t. y. vietoj deklaruotų 1002,64 Lt apmokestinamųjų pajamų, turėjo deklaruoti 1113,12 Lt, o už 2015 m. pateiktos metinės pajamų deklaracijos ((duomenys neskelbtini) forma) priede „Ne individualios veiklos turto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn apmokestinamosios pajamos“ nedeklaravo 6912,65 Eur nekilnojamojo turto perleidimo apmokestinamųjų pajamų, nuo jų neapskaičiavo ir nesumokėjo GPM.

Taip pat nustatyta, kad Pareiškėjas, pateikdamas metines pajamų deklaracijas ((duomenys neskelbtini) forma) už 2012, 2014 ir 2015 m., užpildė priedus „Gyventojų apmokestinamąsias pajamas mažinančios išlaidos“, neturėdamas teisės pasinaudoti 2008-12-23 Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13-1, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymo Nr. XI-111 (toliau – GPMĮ pakeitimo ir papildymo įstatymas) 23 str. 4 dalyje numatyta lengvata, t. y. 2012, 2014 ir 2015 m. nepagrįstai į gyventojų apmokestinamąsias pajamas mažinančias išlaidas įtraukė 2007 m. gauto kredito palūkanas.

Pakartotinio patikrinimo metu išnagrinėjusi patikrinimo aktą, su juo susijusią medžiagą bei pateiktas mokesčių mokėtojo pastabas, Kauno AVMI sprendime pripažino, kad A. T. (Pareiškėjo sutuoktinės motina) 2012–2015 m. turėjo finansines galimybes dovanoti Pareiškėjo sutuoktinei T. G. 110000 Lt ir 28000 Eur (*patikrinimo akte buvo nuspręsta, jog A. T. negalėjo minėtų sumų padovanoti dukrai*). Tačiau patikrinimo rezultatų tvirtinimo metu atlikus perskaičiavimus, buvo nustatyta, jog vis tiek 2011–2014 m. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 96325 Lt suma: 2011 m. – 65093 Lt, 2012 m. – 15262 Lt, 2013 m. – 12867 Lt, 2014 m. – 3103 Lt. Vadovaujantis 204-04-13 Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) 70 str. 1 dalimi bei Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių (toliau – Taisyklės), patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 „Dėl Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių patvirtinimo“, nuostatomis, pripažinta, kad sutuoktiniai 2011–2015 m. gavo kitų pajamų, nuo kurių neapskaičiavo ir nesumokėjo į biudžetą GPM. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.88 straipsnio nuostatas, minėtos pajamos pripažintos kiekvienam sutuoktiniui ir pagal GPMĮ nuostatas (įvertinus ir pirmiau minėtus pažeidimus) pakartotinio patikrinimo metu pripažinta, kad Pareiškėjas 2011–2014 m. gavo kitų (nedeklaruotų ir neapmokestintų) su darbo santykiais nesusijusių ir ne individualios veiklos pajamų: 2011 m. – 32547 Lt (65093 Lt / 2), 2012 m. – 7 631 Lt (15262 Lt / 2), 2013 m. – 6434 Lt (12867 Lt / 2), 2014 m. – 1552 Lt (3 103 Lt / 2).

Kauno AVMI 2018-07-05 sprendimu Nr. (7.46-4.7.2) FR0682-225 vietoj akte papildomai apskaičiuotos 6429,62 Eur GPM sumos apskaičiavo 4018,04 Eur GPM sumą, 1730,68 Eur GPM delspinigius ir skyrė 402 Eur GPM baudą (10 proc.). Vadovaudamasi teisingumo bei protingumo kriterijais, Kauno AVMI sprendimu Pareiškėją atleido nuo 50 procentų, t. y. nuo 865,34 Eur apskaičiuotų GPM delspinigių bei nurodė Pareiškėjui sumokėti iš viso 5285,38 Eur sumą (4018,04 Eur GPM + 865,34 Eur GPM delspinigiai + 402 Eur GPM bauda).

Inspekcija skundžiamu sprendimu, kaip minėta, Pareiškėjo skundą tenkino iš dalies.

Dėl pavedimo tikrinti išrašymo ir mokestinio patikrinimo pratęsimo. Pareiškėjo teigimu, pavedimas tikrinti išrašytas neturint teisinio pagrindo, kadangi terminas, kada galėjo būti pradėtas pakartotinis patikrinimas, buvo pasibaigęs. Pareiškėjo nuomone, remiantis 1999-01-14 Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 (2016-06-02 įstatymo Nr. XII-2399 redakcija; toliau – ABTĮ) 91 straipsnio 1 dalies 3 punktu, aptariamasis pavedimas turi būti panaikintas.

MAĮ 120 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokestinio patikrinimo pradžia yra mokestinio patikrinimo pavedimo išrašymas. Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004-05-05 įsakymu Nr. VA-87 „Dėl Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Mokestinių patikrinimo taisyklės), 46 punkte numatyta, kad tuo atveju, kai mokesčių administratorius, tvirtindamas patikrinimo aktą, arba mokestinį ginčą nagrinėjanti institucija priima sprendimą, kurio pagrindu turi būti atliktas pakartotinis

patikrinimas, toks patikrinimas turi būti pradėtas per 10 darbo dienų nuo teisės aktų nustatyto šio sprendimo apskundimo termino pasibaigimo, o jei tai teismo sprendimas – nuo jo įsiteisėjimo; jeigu teisės aktų nustatyta tvarka sprendimas, kurio pagrindu turi būti atliktas pakartotinis patikrinimas, apskundžiamas, pakartotinis patikrinimas nepradedamas.

Kauno AVMI, vadovaudamasi MAĮ 164 straipsnio 3 dalies nuostatomis bei Pareiškėjo pastabose nurodytais duomenimis, sprendė, kad Pareiškėjui Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) sprendimas buvo įteiktas 2018-01-02, todėl jo apskundimo termino pabaiga – 2018-01-22. Kauno AVMI pripažino, kad pakartotinis patikrinimas turėjo būti pradėtas 2018-02-05, tačiau, pažeidžiant Mokestinių patikrinimų taisyklių 46 punktą, pavedimas tikrinti Nr. (7.46) FR0773-434 buvo išrašytas 2018-02-22. Inspekcija nurodo, kad nepaisant nurodytų aplinkybių, aptariamas terminas, per kurį turi būti pradėtas pakartotinis patikrinimas, yra instrukcinio pobūdžio, todėl šio termino pasibaigimas nedaro negaliojančiu administracinio sprendimo, priimto pasibaigus šiam terminui.

Inspekcija konstatuoja, kad Mokestinių patikrinimų taisyklių 46 punkte numatyto termino praleidimas negalėjo turėti jokios įtakos Kauno AVMI priimto sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui. Atlikti pakartotinį patikrinimą bei priimti naują sprendimą pavesta įsiteisėjusiu Inspekcijos 2017-09-22 sprendimu Nr. 68-147, todėl Pareiškėjo teiginys, jog aptariamas pavedimas tikrinti išrašytas neturint jokio teisinio pagrindo, yra aiškiai nepagrįstas.

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad įvertinus tai, jog pakartotinis patikrinimas truko mažiau nei 3 mėnesius (pavedimas tikrinti išrašytas 2018-02-22; patikrinimo aktas surašytas 2018-05-10), skundo teiginiai dėl šios procedūros vilkinimo yra nepagrįsti. Kauno AVMI Pareiškėją atleido nuo 50 proc. apskaičiuotų GPM delspinigių, t. y. nuo 865,34 Eur GPM delspinigių (1 730,68 Eur x 0,5), ir tai buvo atlikta, įvertinus nesavalaikį pakartotinio patikrinimo pradėjimą, dėl kurio užsitęsė pats patikrinimas, bei atsižvelgiant į pirminio patikrinimo ir į vykusio ginčo trukmę. Todėl skundo argumentai dėl tariamai vilkinto pakartotinio patikrinimo laikytini ne tik nepagrįstais, tačiau ir pertekliniais.

Dėl A. T. 2004 m. patirtų išlaidų. Kauno AVMI buvo pateiktos 9 dovanojimo sutartys, kuriose nurodyta, kad A. T. (Pareiškėjo sutuoktinės motina) T. G. (Pareiškėjo sutuoktinei) dovanoja tam tikras pinigų sumas. Kauno AVMI A. T. atžvilgiu atliko mokestinį tyrimą (2017-03-17 mokestinio tyrimo ataskaita Nr. (7.46) FR0686-376) ir padarė išvadą, kad pagal sudarytas 2012-01-02, 2013-01-01, 2014-01-01 dovanojimo sutartis A. T. turėjo finansines galimybes padovanoti T. G. iš viso 110000 Lt, o pagal sudarytas 2015-01-01 ir 2015-03-01 dovanojimo sutartis – iš viso 28000 Eur (Kauno AVMI sprendimo 10 psl.). Šios sumos (110000 Lt ir 28000 Eur) pripažintos sutuoktinių pajamomis.

Dėl Pareiškėjo ir jo sutuoktinės tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2011-01-01) turėtų grynujų pinigų likučio. Siekiant nustatyti Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2011-01-01 turėtą piniginių lėšų likutį, šių mokesčių mokėtojų gautos pajamos bei patirtos išlaidos buvo analizuotos už laikotarpį nuo 2007-01-01 iki 2010-12-31 ir nustatyta, kad sutuoktiniai grynujų pinigų likučio tikrinto laikotarpio pradžioje, t. y. 2011-01-01 neturėjo (patikrinimo akto 27 psl.).

Dėl Pareiškėjo šeimos vartojimo išlaidų. Apskaičiuojant Pareiškėjo šeimos vartojimo išlaidas, individualiai vertintos atitinkamos su mokesčių mokėtojo šeima susijusios aplinkybės, statistiniai duomenys buvo lyginami su Kauno AVMI surinktais duomenimis.

Įvertinusi tai, kad skunde akcentuojamos Pareiškėjo ir jo sutuoktinės paaiškinimuose nurodytos vartojimo išlaidos yra ženkliai mažesnės už statistines vartojimo išlaidas bei nėra pagrįstos objektyviais įrodymais, taip pat įvertinusi tai, jog šeima įsigijo didelės vertės turtą, patyrė dideles gyvenamojo namo statybos ir kitas išlaidas, Inspekcija sprendė, jog statistinės vartojimo išlaidos šiuo atveju objektyviau atspindi realias šeimos vartojimo išlaidas. Nurodytos aplinkybės sudarė pakankamą pagrindą šeimos vartojimo išlaidas apskaičiuoti remiantis Lietuvos statistikos departamento skelbiama (<https://osp.stat.gov.lt/>) (toliau – Statistikos departamentas) informacija apie vidutines vartojimo išlaidas (apskaičiuotas

išlaidas sumažinant alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių suma vienam asmeniui, atsižvelgiant į tai, kad vaikas šių išlaidų negalėjo patirti).

Dėl patirtų gyvenamojo namo statybos išlaidų. Kauno AVMI pripažino, jog gyvenamojo namo statybai Pareiškėjas ir jo sutuoktinė panaudojo 191 320 Lt. Pareiškėjas šios sumos jis neginčijo. Tačiau, Pareiškėjo teigimu, Kauno AVMI patikrinimo akte bei sprendime statybos išlaidos įvertintos 207 665 Lt suma (191 320 Lt + 16 345 Lt).

Pareiškėjas 2016-04-10 paaiškinime nurodė, kad žemės sklypas, esantis Įsručio g. 4C, Marijampolėje, buvo pirktas su pamatais, kurių įrengimas kainavo apie 10 000 Eur (34 528 Lt). Paaiškinime taip pat nurodyta, jog gyvenamojo namo statybai (minėtame žemės sklype) 2011–2014 m. iš viso išleisti 156 792 Lt: 2011 m. – 5 000 Lt, 2012 m. – 50 000 Lt, 2013 m. – 50 000 Lt, 2014 m. – 15 000 Eur (51 792 Lt). Taigi pagal Pareiškėjo paaiškinimus iš viso aptariamo gyvenamojo namo statyba kainavo 191 320 Lt (34 528 Lt + 5 000 Lt + 50 000 Lt + 50 000 Lt + 51 792 Lt). Inspekcija Pareiškėjo teiginius, jog buvo įvertinta kita suma, pripažino nepagrįstais.

Dėl Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2011 m. gautų pajamų ir patirtų išlaidų. Įvertinus Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2011 m. gautas 29 360 Lt pajamas (detaliai išvardintos) ir patirtas 103 052 Lt išlaidas (detaliai išvardintos), įvertinus piniginių lėšų banke likučius (2011-01-01 – 9 285 Lt, 2011-12-31 – 686,05 Lt), nustatyta, kad 2011 m. gyventojų patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 65 093 Lt suma.

Dėl Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2012 m. gautų pajamų ir patirtų išlaidų. Įvertinus Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2012 m. gautas 68 860 Lt pajamas (detaliai išvardintos) ir patirtas 84 171 Lt išlaidas (detaliai išvardintos), įvertinus piniginių lėšų banke likučius (2012-01-01 – 686,05 Lt, 2012-12-31 – 637,36 Lt), nustatyta, kad 2012 m. gyventojų patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 15 262 Lt suma.

Dėl Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2013 m. gautų pajamų ir patirtų išlaidų. Įvertinus Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2013 m. gautas 76 258 Lt pajamas (detaliai išvardintos) ir patirtas 88 172 Lt išlaidas (detaliai išvardintos), įvertinus piniginių lėšų banke likučius (2013-01-01 – 637,36 Lt, 2013-12-31 – 1 589,78 Lt), nustatyta, kad 2013 m. gyventojų patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 12 867 Lt suma.

Dėl Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2014 m. gautų pajamų ir patirtų išlaidų. Įvertinus Pareiškėjo ir jo sutuoktinės 2014 m. gautas 119 243 Lt pajamas, patirtas 117 748 Lt išlaidas, įvertinus piniginių lėšų banke likučius (2014-01-01 – 1 589,78 Lt, 2014-12-31 – 6 187,48 Lt), nustatyta, kad 2014 m. gyventojų patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas 3 103 Lt suma.

Dėl MAĮ 70 straipsnio taikymo. Skundžiamame sprendime detaliai nurodyti MAĮ 70 straipsnio taikymo pagrindai ir sąlygos, mokesčių administratoriaus įvertinimo atlikimo tvarką nustatančių Taisyklių nuostatos. Pažymėta, kad vienas iš Taisyklėse nustatytų vertinimo metodų, kuriuos prireikus gali taikyti mokesčių administratorius, yra išlaidų metodas (Taisyklių 6.3.3 p.). Kadangi 2011–2014 m. gyventojų patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas, t. y. mokesčių mokėtojai realiais pajamų šaltiniais nepagrindė patirtų išlaidų, mokesčių administratorius padarė išvadą, jog patirtoms išlaidoms padengti Pareiškėjas ir jo sutuoktinė 2011–2014 m. iš mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių gavo 96 325 Lt kitų nedeclaruotų ir neapmokestintų pajamų. Mokesčių administratorius Pareiškėjo kitas iš nenustatytų šaltinių gautas pajamas bei nuo šių pajamų mokėtiną GPM apskaičiavo taikydamas MAĮ 70 straipsnio nuostatas ir Taisyklių nuostatas, t. y. pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, taikydamas išlaidų metodą.

Dėl Pareiškėjo pagal 2015-08-12 mainų sutartį gautų pajamų apmokestinimo. Pareiškėjas už 2015 m. pateiktos metinės pajamų deklaracijoje nedeclaravo 6 912,65 Eur nekilnojamojo turto perleidimo apmokestinamųjų pajamų, nuo jų neapskaičiavo ir nesumokėjo GPM.

Pareiškėjas pagal 2015-08-12 nekilnojamųjų daiktų mainų sutartį ir žemės sklypo naudojimosi tvarkos nustatymo sutartį, sudarytą su C. U., išmainė jam asmeninės nuosavybės teise priklausančios ½ dalį autodalių parduotuvės (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini))

(toliau – Daiktas 2), esančios Sporto g. 44, Marijampolėje, į ½ dalį parduotuvės (unikalus Nr. 4400-0278-9546) (toliau – Daiktas 1) ir ½ dalį kiemo statinių (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – Daiktas 3) adresu: (duomenys neskelbtini).

Remiantis minėta 2015-08-12 sutartimi, nustatyta minėtų objektų vidutinė rinkos vertė: Daikto 2 (Pareiškėjo išmainytos ½ dalies autodalių parduotuvės) – 38 450 Eur (76 900 Eur / 2); Daikto 1 (Pareiškėjo mainais gautos ½ dalies parduotuvės) – 41 800 Eur (83 600 Eur / 2); Daikto 3 (Pareiškėjo mainais gautos ½ dalies kiemo statinių) – 615 Eur (1 230 Eur / 2). Taigi Pareiškėjas įsigijo ½ dalį parduotuvės ir ½ dalį kiemo statinių, kurių vidutinė rinkos vertė – 42 415 Eur (41 800 Eur + 615 Eur), o perleido ½ dalį autodalių parduotuvės, kurios vidutinė rinkos vertė – 38 450 Eur.

Autodalių parduotuvę (unikalus Nr. 4400-0742-2751) Pareiškėjas buvo įsigijęs pagal 2014-11-13 dovanojimo sutartį iš savo motinos C. N.. Remiantis 2014-11-13 dovanojimo sutartimi, nustatyta Daikto 2 tuometinė vidutinė rinkos vertė – 122 500 Lt (245 000 Lt / 2), t. y. 35 478,45 Eur.

Pareiškėjo pajamomis už perleistą Daiktą 2 pripažinta Daikto 1 ir Daikto 3 vidutinė rinkos vertė – 42 415 Eur; Daikto 2 įsigijimo kaina pripažinta jo vidutinė rinkos vertė – 35 478,45 Eur; apmokestinamosios pajamos taip pat sumažintos Pareiškėjo notarui sumokėtomis 23,90 Eur (95,63 Eur / 4) sutarties sudarymo išlaidomis, 2015-08-12 įsigyjant turtą, t. y. iš viso nustatyta perleisto nekilnojamojo turto įsigijimo vertė 35 502,35 Eur (35 478,45 Eur + 23,90 Eur); apskaičiuota apmokestinamųjų pajamų suma – 6 912,65 Eur (42 415 Eur – 35 502,35 Eur), kuri apmokestinama 15 proc. pajamų mokesčio tarifu.

Inspekcijos išaiškinime (reg. Nr. (18.18-31-1)-R-4911) pažymėta, kad tais atvejais, kai mainų sandorio šalys neatlieka mainomų nekilnojamųjų daiktų vertinimo, mainų sutartyje įrašoma mainomų daiktų VĮ Registrų centro nurodyta vertė. Gyventojas mainų atveju savo metinėje pajamų deklaracijoje, kai šalių vertinimu nustatyta kaina nėra nurodyta (t. y., kai sandorių šalių nuomone, ji atitinka VĮ Registrų centro nurodytą vidutinę rinkos vertę), turi nurodyti VĮ Registrų centro nustatytą vidutinę rinkos vertę.

Iš Pareiškėjo pateiktos nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitos Nr. KA0-80616 santraukos matyti, kad buvo vertintas žemės sklypas (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), parduotuvė (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) ir kiemo statiniai (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) bei nustatyta bendra vertinto turto rinkos vertė vertinimo dienai (2015-08-12) – 49 000 Eur. Kiekvieno vertinto nekilnojamojo daikto rinkos vertė minėtoje santraukoje atskirai nenurodyta. Be to, vertintas ne tik pagal mainų sutartį Pareiškėjo įsigytas turtas, tačiau ir žemės sklypas, kuris nebuvo minėto sandorio objektu.

Dėl GPMĮ pakeitimo ir papildymo įstatymo 23 str. 4 dalyje numatytos lengvatos. Pareiškėjas iš esmės neginčija išvados dėl kredito palūkanų nepripažinimo išlaidomis, mažinančiomis apmokestinamąsias pajamas. Tačiau pažymi, kad 2016 m. Marijampolės AVMI atliko jo šeimos operatyvų patikrinimą, kurio metu buvo tikrinamas Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pateiktų deklaracijų duomenų teisingumas. Pareiškėjo teigimu, 2016-03-25 jis ir patikrinimą atlikusi specialistė, kuri apskaičiavo reikalingas deklaruoti sumas, Marijampolės AVMI patalpose patikslino deklaraciją. Specialistė deklaracijose jokių netikslumų nenustatė ir patikino, kad visi duomenys teisingi, nors privalėjo raštiškai jį informuoti apie trūkumus ir prieštaravimus ir pasiūlyti juos ištaisyti.

Kiekvienas mokesčių mokėtojas privalo mokėti mokesčių įstatymų nustatytus mokesčius, laikydamasis mokesčių teisės aktuose nustatytos mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos (MAĮ 8 str. 1 d.). Taigi Pareiškėjo nurodytos aplinkybės niekaip negali pateisinti jo paties netinkamo pareigų vykdymo, t. y. pirmiau minėto pažeidimo. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje pabrėžia, jog MAĮ 66 ir 73 straipsniai įtvirtina, kad mokesčio deklaravimas – apskaičiavimas ir deklaracijos pateikimas – yra savarankiškas mokesčio mokėtojo veiksmas, todėl šio veiksmo negali atlikti mokesčių administratorius (išskyrus nustatytas išimtis), o deklaracijos pateikimas sukelia pasekmes pačiam mokesčių mokėtojui (2013-02-07 nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-155/2013,

2013-06-11 nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-799/2013, 2013-10-21 nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-1296/2013, 2015-06-11 nutartis adm. byloje Nr. A-392-492/2015, 2016-12-13 nutartis adm. byloje Nr. A-3300-575/2016).

Dėl 2014 m. individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų. Nustatyta, kad Pareiškėjo 2014 m. individualios veiklos pajamos sudarė 9 800 Lt, leidžiami atskaitymai – 8 430 Lt ir apskaičiuotos apmokestinamosios pajamos – 1 113,12 Lt. Kauno AVMI patikrinimo akte padarė išvadą, jog pateiktame gyventojų individualios veiklos pajamų ir išlaidų apskaitos žurnale nurodyta 141,20 Lt išlaidų suma nepagrįsta buhalterinės apskaitos dokumentais. Tačiau, kaip nurodyta skundžiamame sprendime, Pareiškėjas dokumentus (išvardinti dokumentai), pagrindžiančius 141,20 Lt individualios veiklos išlaidų sumą visgi buvo pateikęs Kauno AVMI kartu su 2017-05-26 rašytinėmis pastabomis. Atsižvelgdama į tai, Inspekcija sprendime perskaičiavo 2014 m. individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų sumą ir bendrą už 2014 m. mokėtiną GPM sumą, taip pat perskaičiavo bendrą už 2011–2015 m. mokėtiną GPM sumą.

Pareiškėjas su Inspekcijos sprendimu nesutinka ir Komisijos prašo skundžiamą sprendimą panaikinti.

Dėl pavedimo tikrinti išrašymo praleidus terminą teisėtumo. Pavedimas atlikti pakartotinį patikrinimą išrašytas neturint teisinio pagrindo. Terminas pradėti pakartotini patikrinimą baigėsi 2018-02-05, o pavedimas tikrinti išrašytas 2018-02-22. Pagal Kauno AVMI 2018-07-11 administracinės procedūros sprendimą viena Kauno AVMI valstybės tarnautoja pripažinta padariusi tarnybinį nusižengimą, nes laiku neinicijavo Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pakartotinių patikrinimų. Akivaizdu, kad pavedimas tikrinti yra neteisėtas dėl to, kad jį išrašant buvo pažeistos pagrindinės procedūros.

Kadangi terminas pradėti pakartotinį patikrinimą jau buvo pasibaigęs, o mokesčių administratorius priėmė sprendimą pradėti mokesčius patikrinimus 2018-02-22, atsižvelgiant į MAĮ 68 straipsnio 1 dalies nuostatas, mokesčių administratorius neturėjo teisės apskaičiuoti mokesčius už 2011–2012 metus.

Dėl patikrinimo pratęsimo pagrįstumo. Kadangi mokesčių administratorius patikrinimą pratęsė dėl mokesčio patikrinimo rezultatų įforminimo, akivaizdu, kad apsiribojo tik abstraktaus pobūdžio formuluotėmis. Pareiškėjui nesuprantama, kaip galima per 30 dienų neįvertinti antstolės pažymos. Mokesčių administratoriui neužteko 41 dienos, kad įvertintų I. G. paaiškinimą bei A. T. paaiškinimą. Pareiškėjo ir sutuoktinės paaiškinimo pakartotiniam patikrinimui mokesčių administratorius nespėjo įvertinti per 45 dienas. Pareiškėjo teigimu, mokesčių administratorius vilkino mokesčių patikrinimą.

Dėl A. T. (Pareiškėjo sutuoktinės motina) 2004 m. patirtų išlaidų. Skundžiamame sprendime nurodyta, kad 2004 m. A. T. patyrė 135 295 Lt išlaidas, bet nenurodoma kaip susidarė ši suma.

Patikrinimo akte nurodyta, kad A. T. 2004 m. išleido apie 545 000 Lt. Pareiškėjui neaišku, kodėl Kauno AVMI ir Inspekcijos sprendimuose nurodyta, kad A. T. 2004 m. patyrė 135 295 Lt (596 295 Lt – 461 000 Lt) išlaidas, t. y. be jokio paaiškinimo vietoj tyrimo metu nustatytų 545 000 Lt išlaidų nurodo 596 295 Lt išlaidas, iš kurių atimta 461 000 Lt suma. Pareiškėjui taip pat neaišku, kodėl už 2004 metus A. T. priskiria Y. L. (Pareiškėjo sutuoktinės iki vedybų buvusi pavardė) automobilio, akcijų įsigijimo bei vartojimo išlaidas.

Dėl 2011-01-01 grynujų pinigų likučio. Pareiškėjas nurodo, kad 2007-08-01 pirkdami sklypą, sutuoktiniai grynuosius pinigus sumokėjo notaro kabinete. Taigi sutuoktiniai 2007-08-01 turėjo 240 000 Lt. Mokesčių administratorius, 2018 metais atlikdamas sutuoktinių atžvilgiu mokesčius patikrinimus, 2007 metų duomenų kvestionuoti nebegalėjo.

2007-08-01 sklypas pirktas už lėšas, kurias Pareiškėjas gavo dirbdamas Škotijoje ir pardavęs automobilius, o šias aplinkybes galima patikrinti Inspekcijos duomenų bazėje, tačiau mokesčių administratorius to nepadarė, apeliuodamas, kad dėl senaties termino nėra galimybės patikrinti šios informacijos.

Inspekcija nurodo, kad 2007-12-31 likutis banke – 783 Lt, nors iš bankų sąskaitų išrašų matyti, kad Pareiškėjo sutuoktinė 2007-12-31 sąskaitoje (duomenys neskelbtini) turėjo 1014,05 Lt, o Pareiškėjo sąskaitoje (duomenys neskelbtini) buvo 3181,65 Lt.

Mokesčių administratorius nepagrįstai neatsižvelgė į I. G. paaiškinimą, kad Pareiškėjo sutuoktinės seneliai 2007-12-25 padovanojo savo anūkei 3500 JAV dolerius. I. G. neapsiribojo vien žodiniais argumentais, bet pateikė raštišką paaiškinimą bei nurodė daugiau asmenų, galinčių patvirtinti pinigų perdavimą.

Mokesčių administratorius ignoruoja 2009-05-22 UAB "C1" pateiktos deklaracijos (forma FR0711) duomenis, jog įmonė 2008-11-18 grąžino Pareiškėjo sutuoktinei 17562 Lt. Mokesčių administratorius 2008 m. sutuoktinių pajamomis pripažino tik 12430 Lt sumą.

Kadangi mokesčių administratorius perskaičiavo 2007–2011 metų vartojimo išlaidas (taikė statistines), nepatenkančias į MAĮ 68 straipsnyje nurodyta laikotarpį, buvo pažeistos Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklės.

Inspekcija Pareiškėjo 2009 m. patirtas transporto priemonių įsigijimo išlaidas apskaičiavo pagal VŠĮ "D1" duomenis, nes Pareiškėjas nepateikė dokumentų. Pareiškėjas akcentuoja, kad pagal MAĮ 36 str. 8 dalies nuostatas neprivalo pateikti duomenų, kuriais nedisponuoja ir kaupti neprivalo. Kaip nurodo Pareiškėjas, šių dokumentų neišsaugojo VĮ Regitra. Pareiškėjo nuomone, remiantis MAĮ 3 str. 5 dalimi (visi Lietuvos Respublikos mokesčių teisės aktų prieštaravimai ar neaiškumai aiškinami mokesčių mokėtojo naudai), nustatydamas 2009 m. įsigytų transporto priemonių tikrąsias kainas, mokesčių administratorius privalo remtis Pareiškėjo paaiškinimais ir 2009 metais vykdyto patikrinimo metu surinkta informacija.

Mokesčių administratorius tik nurodo, kad turi teisę remtis VŠĮ "D1" duomenimis ir ignoruoja Pareiškėjo pateiktus įrodymus dėl automobilio VW Transporter kainos. Inspekcija klaidingai teigia, kad net pripažinus, jog 2009 m. automobilis VW Transporter buvo įsigytas už 6 905 Lt, tai neturėtų jokios įtakos nustatytam šeimos 2011-01-01 grynųjų pinigų likučiui. Pareiškėjas pateikia savo pajamų–išlaidų lenteles už 2007–2015 metus.

Mokesčių administratorius be jokios priežasties neatsižvelgė į A. T. 2017-02-15 raštišką paaiškinimą, kad ji savo dukrai davė pinigų ne tik pagal dovanojimo sutartis, bet ir daugiau.

Pareiškėjo sutuoktinė 2016-04-25 pateikė pranešimą (forma (duomenys neskelbtini) skundo 7 priedas) ir nurodė tas dovanotas lėšas, kurios atitinka visas išvardintas sąlygas. Mokesčių administratorius ignoruoja pranešimuose pateiktus duomenis ir dovanotas sumas, panaudotas po 2011-01-01 (2011-06-09 įsigyjant žemės sklypą), ir sumažino 2008 m. 3 836 Lt, 2009 m. – 6 077 Lt, 2010 m. – 7 907 Lt sumomis.

Pareiškėjas nurodo, kad šeimos piniginių lėšų likutis 2011-01-01 buvo 79233 Lt (skundo 11 priedas).

Dėl MA) 70 straipsnio taikymo. Nors Inspekcija teigia, kad išanalizavo sutuoktinių pajamas ir išlaidas 2011–2014 m. laikotarpiu, bet jokios analizės ar atliktų skaičiavimų nepateikė, tuo pažeidė MAĮ 67 str. 1 dalies nuostatas. Pareiškėjas su sutuoktine pateikia 2011–2015 m. pajamų–išlaidų analizę (skundo 12–16 priedai), kurioje matosi, kad tikrinamuoju laikotarpiu pajamos 31175 Eur viršijo išlaidas.

Pareiškėjas pažymi, kad MAĮ 70 straipsnio 1 dalis reglamentuoja tik mokestinės prievolės dydžio nustatymą, bet nėra skirta nustatyti mokestinės prievolės atsiradimo pagrindus. Mokesčių administratorius neturėjo teisės, vadovaudamasis MAĮ 70 str. nuostatomis, nustatinėti mokestinės prievolės atsiradimo pagrindų.

Dėl vartojimo išlaidų. Byloje nesurinkta duomenų, kad buvo bandoma nustatyti realias Pareiškėjo išlaidas. Kadangi mokesčių administratorius nenurodo jokių aplinkybių, paneigiančių sutuoktinių faktiškai patirtas vartojimo išlaidas (MAĮ 67 str. 1 d.), konstatuotina, kad mokesčių administratorius nepagrįstai ir neteisėtai taikė statistines vartojimo išlaidas.

Pareiškėjas nurodo, kad dar operatyvaus patikrinimo metu pateikė užpildytą 2016-04-10 Paaiškinimą apie gyventojų (šeimos) apytiksles vartojimo bei kitas išlaidas, kuriame

nurodė vartojimo išlaidas už 2011 m. – 15192 Lt, 2012 m. – 15192 Lt, 2013 m. – 17782 Lt, 2014 m. – 17437 Lt, 2015 m. – 5050 Eur. Taip pat pateikė tikrinamojo laikotarpio bankų sąskaitų išrašus, kuriuose matosi šeimos vartojimo išlaidos. Pažymi, kad 2011 m. pradėjo statyti namą savo jėgomis, todėl gyveno taupiai, nepirko jokių brangių daiktų, nevyko į keliones, nesilankė kavinėse, dalį maisto produktų ir daržovių duodavo sutuoktinės močiutė, 2012 m. įsirengė šiltnamį ir daržą, kas žymiai sumažino išlaidas daržovėms. Beveik visas medžiagas reikalingas vidaus apdailai pirko Lenkijoje, tai ir dalį maisto produktų parsiveždavo žymiai pigiau nei Lietuvoje.

Pareiškėjas pateikia šeimos išlaidų apskaičiavimus iš banko sąskaitų ir palyginimus su Paaiškinime apie gyventojų (šeimos) apytiksles vartojimo bei kitas išlaidas nurodytomis sumomis už tikrinamojo laikotarpio metus.

Dėl patirtų gyvenamojo namo statybos išlaidų. Nors pripažinta, kad pagal 2016-04-10 pateiktus paaiškinimus iš viso ginčo gyvenamojo namo statyba kainavo 191 320 Lt (34 528 Lt pamatų įrengimo kaina + 5 000 Lt + 50 000 Lt + 50 000 Lt + 51 792 Lt), tačiau nesilaikydamas protingumo ir teisingumo kriterijų, mokesčių administratorius statybas įvertino 207 665 Lt (191 320 Lt + 16 345 Lt).

Dėl pagal 2015-08-12 mainų sutartį gautų pajamų apmokestinimo. Mokesčių administratorius nutyli, kad už parduotą ar kitaip perleista nuosavybėn turtą gyventojų gautas turtas (pajamos natūra) pagal GPMĮ įvertinamas tikrąja rinkos verte, bet ne VĮ Registrų centro nurodyta vidutine rinkos kaina. Mokesčių administratorius pažeidė CK 6.433 straipsnio 1 dalį, kurioje nurodoma, kad: jeigu ko kita nenumato mainų sutartis, preziumuojama, kad daiktų kaina yra vienoda ir jais keičiamasi be jokių priemokų, o daiktų perdavimo ir priėmimo išlaidas turi apmokėti ta šalis, kuri atitinkamai privalo perduoti ir priimti daiktus.

Pareiškėjo teigimu, notaras privalo mainų sutartyje nurodyti VĮ Registrų centro nustatytą vidutinę rinkos vertę, bet tai nereiškia, kad sutarties šalys turtą vertina VĮ Registrų centro nurodyta verte. Mainų sutartyje aiškiai nurodyta, kad sutarties šalys patvirtina, kad mainomus nekilnojamuosius daiktus vertina lygiaverčiai ir maino be piniginių priemokos.

Pareiškėjas teigia, kad pateikė turto vertės nustatymo ataskaitos Nr. KAO-80616 santrauką, kurioje nurodyta, kad pastato-parduotuvės (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), kitų inžinierinių statinių–kiemo statinių (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) ir žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) rinkos vertė vertinimo dienai (2015-08-12) yra 49 000 Eur.

Dėl GPMĮ 23 straipsnio 4 dalyje numatytos lengvatos. Nuo 2016-03-17 iki 2016-04-21 Marijampolės AVMI atliko šeimos operatyvų patikrinimą, kurio metu nustatyta, kad Pareiškėjas neteisingai nurodė individualios veiklos leidžiamoms atskaitymams priskirtų faktiškai patirtų išlaidų sumą 2014 m. deklaracijoje. Įvertinusi sutuoktinių apmokėtas bankui palūkanas, mokesčių administratoriaus specialistė patikino, kad visi duomenys teisingi, nors, vadovaujantis MAĮ 136 straipsnio 1 dalimi, privalėjo raštiškai informuoti mokėtoją apie trūkumus ir prieštaravimus ir pasiūlyti mokėtojui juos ištaisyti.

Taip pat skundžiamame sprendime ignoruota aplinkybė, jog už grąžintino mokesčio neteisėtą padidinimą pagal MAĮ ir Inspekcijos viršininko 2007-03-28 įsakymu Nr. VA-25 „Dėl baudų skyrimo ir delspinigių skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ 10.2 dalies nuostatas baudos nėra skiriamos. Pareiškėjo teigimu, dėl pritaikytos GPMĮ 21 straipsnio lengvatos grąžintina suma sumažėja (2014 m. – 241 Lt, 2015 m. – 91 Eur), o mokėtina mokesčio suma nesudaroma, todėl akivaizdu, kad mokesčių administratorius nuo šios sumos skirdamas baudą ir skaičiuodamas delspinigius pažeidžia minėtas teisės aktų nuostatas.

Dėl Pareiškėjo vykdytos individualios veiklos. Mokesčių administratoriaus teigimu, Pareiškėjas 2009 m. vykdė individualią prekybinę veiklą – prekybą naudotais automobiliais ir priekabomis, tačiau šios veiklos neįregistravo, pajamų–išlaidų žurnalo nevedė bei neišsaugojo transporto priemonių įsigijimo dokumentų, todėl patikrinimo metu negalima tiksliai nustatyti, kokias ir kiek transporto priemonių pardavė tikrinamuoju laikotarpiu (2011–2015 metais) ir

kokias pajamas iš 2009 metais pradėtos vykdyti individualios veiklos Pareiškėjas gavo 2011–2015 metais.

Pareiškėjas pažymi, kad 2009-05-25 Marijampolės AVMI Pareiškėjo operatyvaus patikrinimo metu nustatė, kad Pareiškėjas prekybos naudotomis transporto priemonėmis individualios veiklos nevykdė. Pareiškėjo teigimu, mokesčių administratorius nenurodo, kuo remiantis nagrinėjama atveju nustatyta, kad Pareiškėjas vykdė individualią veiklą.

Komisija konstatuoja, kad Pareiškėjo skundas atmetinas, skundžiamas Inspekcijos sprendimas tvirtintinas.

Mokestinis ginčas kilo dėl nurodymų Pareiškėjui sumokėti 4016,02 Eur GPM, 865 Eur GPM delspinigius ir 402 Eur GPM baudą, mokesčių administratoriui nustačius, kad Pareiškėjo kartu su sutuoktine T. G. (toliau – ir sutuoktiniai) patirtos išlaidos tikrinamuoju laikotarpiu (2011-01-01–2015-12-31) viršijo gautas pajamas 96325 Lt suma, t. y., kad Pareiškėjas gavo kitų pajamų, kurių nustatyta tvarka nedeklaravo ir nuo kurių nesumokėjo GPM, taip pat nustačius, kad Pareiškėjas neteisingai deklaravo individualios veiklos pajamas, nedeklaravo 6912,65 Eur nekilnojamojo turto perleidimo apmokestinamųjų pajamų, nuo jų neapskaičiavo ir nesumokėjo GPM bei 2012, 2014 ir 2015 m. nepagrįstai į gyventojo apmokestinamąsias pajamas mažinančias išlaidas įtraukė 2007 m. gauto kredito palūkanas. Konstatavęs, jog Pareiškėjo išlaidos tikrintuoju laikotarpiu viršijo jo pajamas, mokesčių administratorius taikė MAĮ 70 str. 1 dalies nuostatas ir mokesčius Pareiškėjui apskaičiavo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą (MAĮ 70 str.), taikydamas išlaidų metodą. Atsižvelgiant į CK 3.88 straipsnio nuostatas, minėtos pajamos iš mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių pripažintos kiekvienam sutuoktiniui ir pagal GPMĮ nuostatas pripažinta, kad Pareiškėjas 2011–2014 m. gavo kitas (nedeklaruotas ir neapmokestintas) su darbo santykiais nesusijusias ir ne individualios veiklos pajamas: 2011 m. – 32 547 Lt (65093 Lt / 2), 2012 m. – 7 631 Lt (15 262 Lt / 2), 2013 m. – 6 434 Lt (12 867 Lt / 2), 2014 m. – 1 552 Lt (3 103 Lt / 2).

Įvertinus skundžiamą Inspekcijos sprendimą bei Kauno AVMI patikrinimo aktą ir sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, matyti, kad šiuose dokumentuose išsamiai aptartos mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės, susijusios su Pareiškėjo gautomis pajamomis bei patirtomis išlaidomis tiek tikrinamuoju, tiek ir iki tikrinamuoju laikotarpiais, MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taikymą, todėl Komisija, vengdama pasikartojimų ir, sutikdama su mokesčių administratoriaus pateiktu MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatų vertinimu, plačiau šių nuostatų ir faktinių ginčo bylos aplinkybių, kurios yra išdėstytos Komisijos sprendimo nustatomojoje dalyje, iš naujo neapartinėja, o šiame sprendime pasisako dėl Pareiškėjo skunde nurodytų esminių nesutikimo su skundžiamu sprendimu motyvų. Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus atliktu faktinių aplinkybių bei įrodymų vertinimu, t. y., Pareiškėjas iš esmės nesutinka su skundžiamo sprendimo išvadomis dėl pavedimo tikrinti išrašymo datos, dėl patikrinimo pratęsimo pagrįstumo, dėl Pareiškėjo tikrinamojo laikotarpio pradžioje turėtu piniginių lėšų likučiu, dėl iki tikrinamojo laikotarpio nustatytu pajamų ir išlaidų balansu, dėl gyvenamojo namo statybos išlaidų dydžio, dėl statistinių duomenų taikymo apskaičiuojant sutuoktinių tikrinamojo laikotarpio išlaidas, dėl pagal 2015-08-12 mainų sutartį gautų pajamų apmokestinimo. Kadangi savo skundu būtent Pareiškėjas nustato mokestinės bylos nagrinėjimo ribas, Komisija nagrinėjamą bylą spęs pagal Pareiškėjo pareikštus konkrečius reikalavimus.

Dėl pavedimo tikrinti išrašymo ir mokestinio patikrinimo pratęsimo. Iš esmės ginčo tarp šalių dėl aplinkybės, kad Pareiškėjo pakartotinis patikrinimas pradėtas 17 dienų vėliau, nėra, t. y. mokesčių administratorius pripažino, kad Pareiškėjo pakartotinis patikrinimas turėjo būti pradėtas 2018-02-05, tačiau, pažeidžiant Mokestinių patikrinimų taisyklių 46 punktą, pavedimas tikrinti Nr. (7.46) FR0773-434 buvo išrašytas 2018-02-22. Pagal minėtų taisyklių 46 punkto nuostatas priėmus sprendimą, kurio pagrindu turi būti

atliktas pakartotinis patikrinimas, toks patikrinimas turi būti pradėtas per 10 darbo dienų nuo teisės aktų nustatyto šio sprendimo apskundimo termino pasibaigimo, o jei tai teismo sprendimas – nuo jo įsiteisėjimo. Pareiškėjo teigimu, kadangi terminas pradėti pakartotinį patikrinimą jau buvo pasibaigęs ir patikrinimas pradėtas vėliau, atsižvelgiant į MAĮ 68 straipsnio 1 dalies nuostatas, mokesčių administratorius neturėjo teisės apskaičiuoti mokesčius už 2011–2012 metus.

MAĮ 68 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu kitaip nenustatyta šiame straipsnyje ar atitinkamo mokesčio įstatyme, mokesčių mokėtojas ar mokesčių administratorius mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti gali ne daugiau kaip už einamuosius ir penkerius praėjusius kalendorinius metus, skaičiuojamus atgal nuo tų metų, kuriais pradedama mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti, sausio 1 dienos. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad mokesčių administratoriui atliekant pakartotinį mokesčių mokėtojo patikrinimą, šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos, tačiau mokesčių administratorius tokio patikrinimo metu negali apskaičiuoti mokesčio už ilgesnį laikotarpį negu pirminio patikrinimo metu. Taigi pakartotinio patikrinimo metu gali būti tikrinamas tik tas laikotarpis, kuris buvo tikrintas pirminio patikrinimo metu, arba tik dalis pirminio patikrinimo metu tikrinto laikotarpio.

Iš byloje pateiktos medžiagos matyti, kad pirminis Pareiškėjo patikrinimas atliktas pagal 2016-11-23 pavedimą tikrinti Nr. FR0773-2876. Taigi Pareiškėjas galėjo būti tikrinamas už einamuosius 2016 metus ir penkerius praėjusius kalendorinius metus, t. y. 2015, 2014, 2013, 2012 ir 2011 metus. Nagrinėjamu atveju tikrintas laikotarpis – nuo 2011-01-01 iki 2015-12-31. Pakartotinio patikrinimo pavedimas Nr. (7.46)FR0773-434 išrašytas 2018-02-22, tikrintas laikotarpis – taip pat nuo 2011-01-01 iki 2015-12-31. Atliekant pakartotinį patikrinimą, mokesčiai bei su jais susijusios sumos buvo apskaičiuotos ne už ilgesnį laikotarpį, negu pirminio patikrinimo metu, todėl byloje nebuvo pažeistas mokesčių apskaičiavimo senaties terminas.

Ginčo atveju pritartina Inspekcijos pozicijai, jog aptariamas terminas, per kurį turi būti pradėtas pakartotinis patikrinimas, yra instrukcinio pobūdžio, todėl šio termino pasibaigimas nedaro negaliojančiu administracinio sprendimo, priimto pasibaigus šiam terminui. Kaip yra nurodęs LVAT, pagal ABTĮ 89 straipsnio 1 dalies 3 punktą, skundžiamas aktas panaikinamas, jeigu jis yra neteisėtas dėl to, kad jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimo pagrįstumą. Ši nuostata reiškia, kad ne kiekvienas formalios procedūros pažeidimas yra pagrindas pripažinti administracinį aktą neteisėtu, jeigu įstatymas tiesiogiai nenustato tokios procedūros pažeidimo pasekmės; kriterijus, pagal kurį turi būti vertinama procedūros pažeidimo įtaka priimto administracinio akto teisėtumui, yra tikimybė, kad dėl šio pažeidimo buvo priimtas nepagrįstas sprendimas (LVAT 2005-04-22 sprendimas adm. byloje Nr. A¹⁴-416/2005; 2010-04-26 nutartis adm. byloje Nr. A-438-401/2010; 2010-08-26 nutartis adm. byloje Nr. A⁴⁴²-909/2010.). Komisija pažymi, jog teisės aktai nenumato, kad aptariamo termino praleidimas sudarytų pagrindą panaikinti pavedimą tikrinti. Be to, pats Pareiškėjas dėl mokesčių administratoriaus Mokestinių patikrinimų taisyklių 46 punkte numatyto termino praleidimo nenurodė jokių aplinkybių, jog šis procedūrinis pažeidimas turėtų įtakos Kauno AVMI 2018-07-05 sprendimo Nr. (7.46-4.7.2) FR0682-225, kuris ir sukėlė Pareiškėjui mokesčines pasekmes, teisėtumui ir pagrįstumui, t. y. Pareiškėjas savo teiginių dėl ABTĮ 89 straipsnio 1 dalies 3 punktą taikymo ginčo atveju nepagrindė jokiais objektyviais duomenimis.

Taip pat nepagrįstas Pareiškėjo teiginys, kad pavedimas atlikti pakartotinį patikrinimą išrašytas neturint teisinio pagrindo. Atlikti Pareiškėjo pakartotinį patikrinimą bei priimti naują sprendimą pavesta įsiteisėjusiu Inspekcijos 2017-09-22 sprendimu Nr. 68-147.

Dėl Pareiškėjo teiginių, jog mokesčių administratorius vilkino mokesčių patikrinimą, pažymėtina, kad LVAT yra nurodęs, jog mokesčių teisinius santykius reglamentuojančios nuostatos dėl mokesčių administratoriaus pareigos atlikti mokesčių patikrinimą per objektyviai įmanomą kuo trumpesnį laikotarpį turi būti derinamas su mokesčių mokėjimo teisingumo ir visuotinio privalomumo principu, pagal kurį kiekvienas mokesčių mokėtojas

privalo mokėti mokesčių įstatymų nustatytus mokesčius, laikydamasis mokesčių teisės aktuose nustatytos mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos (MAĮ 8 str.). Dėl to mokesčių administratorius, priimdamas sprendimus, turi užtikrinti ne tik mokestinio patikrinimo operatyvumą, bet ir mokesčių mokėjimo teisingumo ir visuotinio privalomumo principo įgyvendinimą (LVAT 2012-04-02 nutartis adm. byloje Nr. A-602-1176/2012). Įvertinus tai, kad pakartotinis patikrinimas mokesčių administratoriaus patalpose truko tik truputį ilgiau nei 2 mėnesius, t. y. pavedimas tikrinti Nr. (7.46) FR0773-434 išrašytas 2018-02-22, patikrinimo aktas Nr. (7.46) FR0680-180 surašytas 2018-05-10, be to, 2018-02-22 pavedimo tikrinti Nr. (7.46) FR0773-434 priede Nr. (7.46) FR0773-839 nurodyta, kad nuo 2018-04-19 iki 2018-05-10 pratęsimas atliekamas pakartotinis mokestinis patikrinimas dėl mokestinio patikrinimo rezultatų įforminimo ir kad minėtu laikotarpiu reikėjo įvertinti pakartotinio patikrinimo metu papildomai gautus ir surinktus duomenis, nurodytina, kad Pareiškėjo teiginiai dėl patikrinimo procedūros vilkinimo yra nepagrįsti. Pagal MAĮ 119 straipsnio 6 dalies nuostatas mokesčių administratoriaus buveinėje atliekamo mokestinio patikrinimo trukmė nėra ribojama, bet mokesčių administratorius privalo jį atlikti per objektyviai įmanomą kuo trumpesnę laikotarpį. Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas neįrodė, jog mokesčių administratorius savo buveinėje vykdydamas Pareiškėjo mokestinį patikrinimą turėjo objektyvias galimybes jį atlikti per trumpesnę laikotarpį, tačiau jomis nepasinaudojo, t. y. vilkino patikrinimo eigą. Šiuo aspektu taip pat pažymėtina, jog mokesčių administratorius, įvertinęs nesavalaikį pakartotinio patikrinimo pradėjimą, dėl kurio užsitęsė pats patikrinimas bei atsižvelgęs į pirminio patikrinimo ir į vykusio ginčo trukmę, Pareiškėją atleido nuo 50 proc. apskaičiuotų GPM delspinigių.

Dėl A. T. (Pareiškėjo sutuoktinės motina) 2004 m. patirtų išlaidų. Pareiškėjui neaišku, kaip susidarė 2004 m. A. T. patirtų 135 295 Lt išlaidų suma ir kodėl už 2004 metus A. T. priskiriamos Y. L. (Pareiškėjo sutuoktinės iki vedybų buvusi pavardė) automobilio, akcijų įsigijimo bei vartojimo išlaidos.

Dėl šių Pareiškėjo teiginių Komisija nurodo, kad nagrinėjamu atveju yra sprendžiamas Pareiškėjui apskaičiuotų mokestinių prievolių pagrįstumo ir teistumo klausimas. A. T. gautų pajamų ir patirtų išlaidų pagrįstumo klausimas nėra nagrinėjamo mokestinio ginčo dalykas. Todėl Komisija dėl šio Pareiškėjo klausimo plačiau nepasisakys, juolab, kad A. T. 2004 metais patirtos išlaidos neturi reikšmės sutuoktinių pajamų ir išlaidų balansui. Mokesčių administratorius A. T. (Pareiškėjo sutuoktinės motina) atžvilgiu atliko mokestinį tyrimą (2017-03-17 mokestinio tyrimo ataskaita Nr. (7.46) FR0686-376), tik siekdamas nustatyti, ar A. T. turėjo finansines galimybes padovanoti savo dukrai (Pareiškėjo sutuoktinei) pinigines lėšas pagal Pareiškėjo sutuoktinės pateiktas dovanojimo sutartis ir taip nustatyti Pareiškėjo kartu su sutuoktine turėtas pajamas. Mokesčių administratorius nustatė, kad pagal sudarytas ir mokesčių administratoriui pateiktas 2012-01-02, 2013-01-01, 2014-01-01, 2015-01-01 ir 2015-03-01 dovanojimo sutartis A. T. turėjo finansines galimybes padovanoti Pareiškėjo sutuoktinei 110000 Lt ir 28000 Eur. Šios sumos patikrinimo metu ir buvo pripažintos sutuoktinių pajamomis.

Dėl Pareiškėjo antrojo klausimo taip pat nurodytina, kad 2004 m. patirtų turto įsigijimo / vartojimo išlaidų priskyrimas A. T. neturi įtakos Pareiškėjos sutuoktinės (Y. L.) 2007-01-01 piniginių lėšų ne banke nustatymui (santuoka įregistruota 2007-04-28) bei tikrinamojo laikotarpio (2011–2015 m.) sutuoktinių pajamų apskaičiavimui. Iš byloje esančios medžiagos matyti, kad šios aplinkybės (2004 m. patirtų išlaidų priskyrimas A. T., o ne Y. L.) vertintinos Pareiškėjo sutuoktinės (kartu ir Pareiškėjo) naudai. Pareiškėjo sutuoktinė Vienkartinės turėto turto 2003-12-31 deklaracijos neteikė, 2003 m. jai buvo 21 metai ir ji neturėjo pragyvenimo šaltinio (kitokių juridinę galią turinčių duomenų / dokumentų Pareiškėjo sutuoktinė nepateikė), 2003-12-31 banko sąskaitoje turėjo 174,18 Lt, 2004–2006 metais jai buvo 22–24 metai, pirmą kartą pradėjo dirbti UAB "C1" tik 2004-12-17, 2005–2006 metais gavo tik minimalias pajamas susijusias su darbo santykiais (2005 m. gavo – 3 759 Lt; 2006 m. – 1 923 Lt; patikrinimo akto 14 psl.), todėl mokesčių administratorius

padarė išvadą, kad 2006-12-31 Pareiškėjo sutuoktinė pinigų likučio negalėjo turėti. Jei už 2004 metus A. T. priskiriamos išlaidos akcijoms, nekilnojamajam turtui ir kitam turtui įsigyti būtų priskirtos Y. L., tik padidėtų iki tikrinamojo laikotarpio jos (Pareiškėjo sutuoktinės) gautų / turėtų pajamų suma iš mokesčių administratoriui nežinomų šaltinių.

Dėl 2011-01-01 grynujų pinigų likučio. Pareiškėjo teigimu, tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2011-01-01) piniginių lėšų likutis buvo 79233 Lt. Pareiškėjas neigia mokesčių administratoriaus išvadą, kad sutuoktiniai 2011-01-01 grynujų pinigų likučio neturėjo.

Iš bylos medžiagos matyti, kad mokesčių administratorius surinko duomenis iš oficialiai žinomų šaltinių apie Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pajamas ir išlaidas už 2004–2006 metus ir nustatė, kad nei Pareiškėjas, nei Y. L. (iki 2007-04-28 santuokos sutuoktinės buvusi pavardė) Vienkartinių turėto turto 2003-12-31 deklaracijų neteikė, 2004–2006 metais šių asmenų patirtos išlaidos viršijo jų gautas pajamas iš mokesčių administratoriui žinomų šaltinių, todėl padaryta išvada, kad kiekvienas iš šių asmenų 2007-01-01 pinigų likučio neturėjo (patikrinimo akto 20 psl.). Taip pat detalai įvertintos sutuoktinių 2007–2010 metais gautos pajamos ir patirtos išlaidos, dėl jų pasisakyta ir nustatyta, kad sutuoktiniai tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2011-01-01) grynujų pinigų negalėjo turėti (detaliau patikrinimo akto 20–21 psl. – už 2007 m.; 23 psl. – už 2008 m.; 24–25 psl. – už 2009 m.; 26–27 psl. – už 2010 m.). Byloje nustatyta, kad 2007 m., 2009 m., 2010 m. sutuoktinių išlaidos viršijo pajamas, t. y.: 2007 m. viršijo 239 352 Lt suma, 2009 m. – 14 839 Lt suma, 2010 m. – 3 109 Lt suma. Įvertinus šias aplinkybes, konstatuotina, kad mokesčių administratorius pagrįstai padarė išvadą, kad sutuoktiniai tikrinamojo laikotarpio pradžioje grynujų pinigų likučio neturėjo.

Dėl Pareiškėjo teiginių, kad 2007-08-01 pirkdami sklypą sutuoktiniai turėjo 240 000 Lt ir mokesčių administratorius 2007 metų duomenų kvestionuoti nebegalėjo, nurodytina, jog mokesčių administratorius vertino, kad 2007-08-01 sutuoktiniai iš B. C. įsigijo žemės sklypą už 450 000 Lt (150 000 Lt sumokėta prieš pasirašant sutartį, 300 000 Lt įsipareigota sumokėti iki 2007-09-01, galutinis atsiskaitymas (210 000 Lt) banko pavedimu atliktas 2007-08-16). Taigi mokesčių administratorius nekvestionuoja, kad sutuoktiniai turėjo pinigines lėšas žemės sklypui įsigyti. Tačiau Pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių įrodymų (dokumentų), pagrindžiančių jo teiginius, kad minėtos pinigines lėšos sklypui įsigyti gautos už darbą Škotijoje ir pardavus automobilius. Pats Pareiškėjas 2017-01-12 pateiktame paaiškinime nurodė, kad nuo 1993 m. iki 2006 m. vertėsi prekyba naudotais automobiliais ir gautas pajamas panaudojo žemės sklypui įsigyti. Vadinasi Pareiškėjas, apsisprendęs neturėti dokumentų iš prekybos naudotais automobiliais, kuriuos paprastai verslo subjektai turi, prisiėmė riziką, kad MAĮ 67 straipsnio 2 dalyje numatytos pareigos pateikti duomenis, kurie pagrįstų, kodėl mokestis ir su juo susijusios sumos yra apskaičiuotos neteisingai, neįvykdys. Galimai už darbą Škotijoje 1995 metais gautų pajamų Pareiškėjas nedeclaravo metinėje pajamų deklaracijoje ir / ar Vienkartinėje turėto turto 2003-12-31 deklaracijoje (šių deklaracijų Pareiškėjas nėra pateikęs). Ginčo atveju žemės sklypui įsigyti patirtų išlaidų apmokėjimo šaltinio Pareiškėjas nesugebėjo pagrįsti objektyviais duomenimis ir įrodymais. Pažymėtina, kad žemės sklypas įsigytas už 450 000 Lt, o iš AB "A1" banko sutuoktiniai gavo tik 60 820 Eur (209 999,29 Lt) dydžio paskolą. Vadinasi sutuoktiniai apie 240 000 Lt sumą sklypui įsigyti turėjo iš mokesčių administratoriui nežinomų (Pareiškėjo nepagrįstų) šaltinių. Kaip minėta, sutuoktiniai 2007 metais gavo tik minimalias su darbo santykiais susijusias pajamas, o sutuoktinių išlaidos 2007 m. viršijo pajamas 239 352 Lt suma.

Dėl Pareiškėjo teiginių, kad mokesčių administratorius privalėjo atsižvelgti į I. G. paaiškinimą, kad Pareiškėjo sutuoktinės seneliai 2007-12-25 padovanojo savo anūkei 3500 JAV dolerius (8000 Lt), nurodytina, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė nepateikė jokių faktinių duomenų apie realų pinigų perdavimą ir gavimą. LVAT praktikoje yra įtvirtinta, jog pasirinkdamas pajamas gauti grynaisiais pinigais (dėl ko šių pajamų gavimo faktas nėra fiksuojamas kredito įstaigose esančių sąskaitų įrašuose) ir šių pajamų nedeclaruodamas pateikiant atitinkamo mokesstinio laikotarpio pajamų deklaracijas (pavyzdžiui, kai tokios deklaracijos teikimas nėra privalomas), mokesčių mokėtojas prisiima ir visą riziką dėl jam

tenkančios įrodinėjimo naštos (2013-04-15 sprendimas adm. byloje Nr. A⁶⁰²-27/2013, 2016-02-08 nutartis adm. byloje Nr. A-145-602/2016). Be to, paaiškinimą apie Pareiškėjo sutuoktinei senelių dovanotas pinigines lėšas sutuoktiniai pateikė tik 2018-03-05, pradėjęs jų pakartotinį patikrinimą, t. y. žinant visas su sutuoktinių apmokestinimu susijusias pirminio patikrinimo metu nustatytas aplinkybes (pajamų trūkumą išlaidoms dengti). Šių piniginių lėšų (3500 JAV dolerių) Pareiškėjo sutuoktinė nenurodė ir mokesčių administratoriui pateiktame pranešime (forma (duomenys neskelbtini) nors tokią prievolę turėjo (detaliau patikrinimo akto 9–10 psl.).

Dėl Pareiškėjo argumentų, kad mokesčių administratorius ignoruoja 2009-05-22 UAB "C1" pateiktos deklaracijos (forma FR0711) duomenis, jog įmonė 2008-11-18 grąžino Pareiškėjo sutuoktinei 17 562 Lt, Komisija nurodo, kad UAB "C1" 2008 m. tarptautiniais pavidimais Pareiškėjo sutuoktinei išmokėjo 3 600 Eur (12 430,08 Lt). Pareiškėjo ir jo sutuoktinės paaiškinimuose taip pat nurodyta, kad 2008 m. Pareiškėjo sutuoktinė iš UAB "C1" gavo 12 430 Lt. Taigi mokesčių administratorius pagrįstai 2008 m. sutuoktinių pajamomis pripažino tik 12 430 Lt sumą.

Dėl Pareiškėjo argumentų, jog mokesčių administratorius perskaičiavo iki tikrinamojo laikotarpio (2007–2011 m.) vartojimo išlaidas (taikė statistines), nepatenkančias į MAĮ 68 straipsnyje nurodyta laikotarpį, pažymėtina, kad LVAT 2009-02-10 nutartyje (adm. b. Nr. A442-206/2009) yra konstatavęs, <<...>> kad nagrinėjamu atveju pareiškėjo veiklos patikrinimas buvo atliktas dėl 2003–2005 m. ir atitinkamos mokesčio ir įmokų sumos pareiškėjui buvo paskaičiuotos tik už šį laikotarpį. Pareiškėjo veiklos nuo 1999 m. vertinimo išvados, kaip papildoma įrodomoji medžiaga, padėjo geriau atskleisti pareiškėjo veiklos 2003–2005 m. pobūdį. Todėl toks pareiškėjo veiklos nuo 1999 m. vertinimo panaudojimas šios bylos aplinkybių įrodinėjimo procese yra pagrįstas ir įstatymams neprieštarauja <<...>>. Taip pat šiuo klausimu aktuali LVAT 2011-02-04 nutartis (adm. b. Nr. A-438-201/2011), kurioje nurodyta: „<<...>> nei MAĮ, nei kiti įstatymai nenumato jokių apribojimų tiek mokesčių mokėtojui, tiek mokesčių administratoriui apskaičiuojant bei perskaičiuojant mokesčius už tam tikrą mokestinį laikotarpį remtis (vadovautis) papildoma įrodomąja medžiaga, kurioje užfiksuotos ankstesniais laikotarpiais atsiradusios faktinės aplinkybės, svarbios teisingam mokesčio apskaičiavimui (perskaičiavimui). Tokiais atvejais, vertinant šią įrodomąją medžiagą bei nustatant jos reikšmę, vadovaujamosi ne MAĮ 68 straipsnio 1 dalies nuostatomis, bet atsižvelgiama į bendrąsias įstatymuose <<...>> įtvirtintas įrodinėjimo taisykles <<...>>“.

Taigi mokesčių administratorius tam tikroms aplinkybėms nustatyti ar jas paneigti turi teisę remtis ir vertinti faktus, įvykusius ankstesniais mokestiniais laikotarpiais, kurie neapima MAĮ 68 straipsnyje nustatyto galimo tikrintino laikotarpio. Atliekant Pareiškėjo mokestinį patikrinimą ankstesnių laikotarpių duomenys buvo vertinami vien tik kaip bylai įrodomąją reikšmę turintys faktai, vertinant tikrintiną laikotarpį, nustatant Pareiškėjo galimai turėtą pinigų likutį tikrinamojo laikotarpio pradžioje ir jokie mokesčiai Pareiškėjui už iki tikrinamąjį laikotarpį apskaičiuoti nebuvo. Piniginių lėšų likučio nustatymas patikrinimo termino pradžioje nėra suprantamas kaip patikrinimas už ankstesnį, nei leidžiama, laikotarpį. Atliekant tokį tyrimą, jokie teisės akai neriboja mokesčių administratoriaus teisės remtis Statistikos departamento skelbiama informacija apie vidutines vartojimo išlaidas, kurios ginčo atveju buvo sumažintos alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių suma vienam asmeniui (vaikas šių išlaidų patirti negalėjo). Juolab, kad individualiai buvo vertinamos atitinkamos su Pareiškėjo šeima susijusios aplinkybės ir vadovautasi ne tik statistiniais duomenimis, bet ir faktiniai duomenys buvo lyginami su statistiniais. Pavyzdžiui, sutuoktiniai 2007-01-01 pinigų likučio neturėjo, 2007 metais jų gautos tik minimalios pajamos susiję su darbo santykiais, o įsigijo du žemės sklypus už 477 000 Lt, t. y. sutuoktinių išlaidos buvo kaip pasiturinčiųjų, o pajamos – žemiau vidutinių, dauguma atvejų atsiskaitymai nekilnojamojo ir kilnojamojo turto sandoriuose vyko grynaisiais pinigais, todėl laikyti, kad sutuoktiniai tik per banko sąskaitas

patyrė realias vartojimo išlaidas nėra teisinga. Atsižvelgiant į tai, mokesčių administratorius pagrįstai šeimos vartojimo išlaidas apskaičiavo remiantis statistikos duomenimis.

Dėl Pareiškėjo nesutikimo argumentų dėl 2009 metais įsigytų transporto priemonių įsigijimo išlaidų, t. y. konkrečiai dėl mokesčių administratoriaus, remiantis VŠĮ "D1" duomenimis, nustatytos automobilio *VW Transporter* įsigijimo kainos, Komisija nurodo, kad Pareiškėjas nepateikė jokių minėto automobilio įsigijimo dokumentų, iš kurių būtų galima spręsti apie *VW Transporter* įsigijimo išlaidas. Marijampolės AVMI 2009-05-25 atlikto operatyvaus patikrinimo metu (pažymos Nr. neįskaitomas) Pareiškėjas pateikė dviejų automobilių (*V. U.* ir *Nissan*) pirkimo–pardavimo sutartis, pagal kurias nustatyta, kad *V. U.* įsigytas už 500 Eur (1 726,40 Lt), o automobilis *Nissan* – už 300 Eur (1 035,84 Lt) (patikrinimo akto 25 psl.; 2009-05-25 operatyvaus patikrinimo pažyma). Iš patikrinimo akto matyti, kad ginčo automobilis *VW Transporter* įsigytas 2009-07-31 (akto 24 psl. esanti 8 lentelė; pirminio patikrinimo metu pateikti VĮ Regitra duomenys). Taigi Pareiškėjo teiginiai, kad mokesčių administratorius privalo remtis 2009-05-25 vykdyto patikrinimo metu surinkta informacija ir nustatyti transporto priemonės *VW Transporter* įsigijimo kainą, atmetami kaip nepagrįsti. Be to, operatyvaus patikrinimo metu nebuvo tikrinamas mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumas, o buvo tikrinta tik tai, ar mokesčių mokėtojas vykdo individualią veiklą bei pasisakė dėl paties Pareiškėjo pateiktų minėtų dviejų automobilių įsigijimo dokumentų. Iš byloje esančių duomenų matyti, kad Pareiškėjas 2009 metais įsigijo 5 transporto priemones (patikrinimo akto 24 psl. esanti 8 lentelė). Kadangi, kaip nurodyta skundžiamame sprendime, operatyvaus patikrinimo metu nebuvo surinkta informacijos apie kitų 2009 m. įsigytų transporto priemonių įsigijimo kainą (*F. H.* įsigytas 2009-02-02), atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas mokestinio patikrinimo metu nepateikė transporto priemonių įsigijimo dokumentų, Pareiškėjo 2009 m. patirtos kai kurių transporto priemonių įsigijimo išlaidos buvo apskaičiuotos pagal VŠĮ "D1" duomenis (*F. H.* – 25 551 Lt, *VW Transporter* – 19 129 Lt).

Mokesčių administratorius pagrįstai neatsižvelgė į Pareiškėjo ir jo sutuoktinės pateiktus 2018-03-05 paaiškinimus dėl Pareiškėjo 2009 m. patirtų išlaidų, įsigyjant priekabą *Taurus* bei automobilius *F. H.* ir *VW Transporter*. Komisija nurodo, kad VŠĮ "D1" duomenys, kaip tinkamas šaltinis, pripažįstamas ir LVAT praktikoje (2009-09-07 nutartis adm. byloje Nr. A-438-820/2009, 2011-01-24 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-135/2011, 2011-02-10 nutartis adm. byloje Nr. A-261-598/2011, 2015-09-29 nutartis adm. byloje Nr. A-483-438/2015). LVAT 2018-04-18 nutartyje administracinėje byloje Nr. A-3876-556/2018 pažymėjo, jog VŠĮ "D1" yra naudotų kelių transporto priemonių ir žemės ūkio technikos kainų šaltinis, kuris pagal tam tikras charakteristikas teikia naudotų kelių transporto priemonių vidutines rinkos kainas. Nors VŠĮ "D1" skelbiamos kainos ne visada atspindi individualios transporto priemonės kainą, tačiau mokesčių administratoriui nėra paneigiama teisinė galimybė, pagrindžiant mokesčių mokėtojui papildomai apskaičiuotinus mokesčius, remtis šiais duomenimis, kaip vienu iš įrodymų šaltinių. Minėtoje nutartyje teismas taip pat pabrėžė, kad VŠĮ "D1" skelbiamos vidutinės automobilių rinkos kainos yra realiai mažesnės. Tai reiškia, kad mokesčių administratorius, vadovaudamasis minėtomis kainomis, mokesčių mokėtojo atžvilgiu remiasi pastarajam palankiais viešai skelbiamais duomenimis (LVAT 2018-04-18 nutartis adm. byloje Nr. A-3876-556/2018). Įvertinusi aukščiau išdėstytas aplinkybes, Komisija daro išvadą, kad mokesčių administratorius 2009 m. patirtas minėtų transporto priemonių (iš jų ir ginčo *VW Transporter*) įsigijimo išlaidas pagrįstai apskaičiavo pagal VŠĮ "D1" duomenis.

Pareiškėjas kartu su sutuoktine 2018-03-05 paaiškiniame nurodė, kad automobilį *VW Transporter* įsigijo už 6 905 Lt, mokesčių administratorius pagal VŠĮ "D1" duomenis nustatė 19 129 Lt kainą. Pareiškėjo šeimos išlaidos 2009 m. viršijo iš oficialių šaltinių žinomas pajamas 14 839 Lt suma. Taigi Pareiškėjo teiginys, kad pripažinus jo nurodytą šios transporto priemonės įsigijimo kainą, tai turėtų įtakos šeimos pajamų–išlaidų balansui, yra nepagrįstas. Šeimos išlaidos vis tiek viršytų pajamas 2 615 Lt suma (14 839 Lt – (19 129 – 6 905)).

Inspekcija teisingai nurodė, kad šios aplinkybės neturėtų jokios įtakos nustatytam šeimos 2011-01-01 grynųjų pinigų likučiui.

Pareiškėjo nuomone, remiantis MAĮ 3 str. 5 dalimi, nustatydamas 2009 m. įsigytų transporto priemonių tikrąsias kainas, mokesčių administratorius privalo remtis Pareiškėjo paaiškinimais ir 2009 metais vykdyto patikrinimo metu surinkta informacija.

MAĮ 3 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad visi Lietuvos Respublikos mokesčių teisės aktų prieštaravimai ar neaiškumai aiškinami mokesčių mokėtojo naudai. LVAT praktikoje pabrėžiama, jog minėta nuostata yra taikoma tada, kai yra *teisės aktų* neaiškumai (LVAT 2013-12-02 nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-1447/2013). Ginčo atveju tokių prieštaravimų ar neaiškumų nekyla, o tai reiškia nesant pagrindo minėtos teisės normos taikymui. Mokesčių mokėtojo ir mokesčių administratoriaus pozicijų išsiskyrimas dėl atlikto mokesčio patikrinimo bei iš čia kilusių padarinių akivaizdžiai nepatenka į mokesčių teisės aktų prieštaravimų ar neaiškumų sąvoką (LVAT 2011-06-27 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-1105/2011).

Komisija pažymi, kad vertinimas, nustatant Pareiškėjo įsigyto automobilio VW *Transporter* kainą, remiantis VŠĮ "D1" duomenimis, kaip minėta, yra pagrįstas ir teisėtas. Nagrinėjamu atveju, aptartų aplinkybių vertinimas kaip nors kitaip, Komisijos nuomone, reikštų MAĮ 7 straipsnyje įtvirtinto mokesčių mokėtojų lygybės principo pažeidimą.

Pareiškėjo teigimu, jis neprivalo pateikti duomenų (transporto priemonių įsigijimo dokumentų), kurių kaupti neprivalo. Akcentuotina, jog iš jau aptartos MAĮ 68 straipsnio 1 dalies normos turinio matyti, kad įstatymų leidėjas joje vienareikšmiškai pasisakė tik dėl mokesčio apskaičiavimo ir perskaičiavimo terminų, apskritai nesiejant jų su mokesčių mokėtojo pareiga saugoti dokumentus. Tokia pareiga kyla iš kitų MAĮ teisės normų, kaip antai, teisės aktų nustatyta tvarka pateikti mokesčių administratoriui visus patikrinimui atlikti reikiamus dokumentus bei kitą informaciją (MAĮ 40 str. 1 d. 8 p.), saugoti apskaitos ar kitus dokumentus (MAĮ 40 str. 1 d. 6 p.); pateikti paaiškinimus apie pajamų gavimo šaltinius ir juos pagrįsti (MAĮ 41 str.). Aptartos pareigos suponuoja išvadą, jog mokesčių mokėtojas, atlikdamas mokesčio teises pasekmes galinčius sukelti veiksmus, turi būti protingas, atsakingas ir rūpestingas, todėl privalo saugoti dokumentus, galinčius *pagrįsti* jo atliekamus veiksmus (analogiška pozicija išdėstyta ir LVAT 2011-09-05 nutartyje adm. byloje Nr. A-575-928/2011). Vadinas, atsižvelgiant į minėtas mokesčių mokėtoju tenkančias pareigas, Pareiškėjo teiginiai, jog jis neturi pareigos saugoti dokumentus, negali būti vertintini mokesčių mokėtojo naudai ir pagrįsti Pareiškėjo tik paaiškiniame nurodytos VW *Transporter* įsigijimo kainos, t. y. pagrįsti kitokio tikrinamojo laikotarpio pradžioje turėto piniginių lėšų likučio, nei nustatė mokesčių administratorius.

Pareiškėjo teigimu, mokesčių administratorius nepagrįstai neatsižvelgė į situotinės motinos A. T. 2017-02-15 paaiškinimą, kad ji savo dukrai davė pinigų ne tik pagal dovanojimo sutartis, bet ir daugiau. Pareiškėjas pažymi, kad Pareiškėjo situotinė 2016-04-25 pateikė pranešimą (forma (duomenys neskelbtini) ir nurodė savo motinos dovanotas lėšas. Pareiškėjo teigimu, mokesčių administratorius nepagrįstai dovanotas sumas sumažino 2008 m. – 3 836 Lt, 2009 m. – 6 077 Lt, 2010 m. – 7 907 Lt sumomis.

Komisija nurodo, kad Pareiškėjo situotinė pranešimą (forma (duomenys neskelbtini) pateikė 2016-04-26, t. y. tik po atlikto operatyvaus patikrinimo (2016-04-21 operatyvaus patikrinimo pažyma). A. T. (situotinės motina) mokesčių administratoriui 2017-02-15 raštu paaiškino, kad duodavo grynaisiais pinigais H. J. (A. T. sugyventinis), kuris dukrai juos pervesdavo arba į sąskaitą įnešdavo grynaisiais pinigais. Pareiškėjo situotinė 2017-01-12 el. paštu mokesčių administratoriui paaiškino, kad jos motina savo banko sąskaitos neturėjo, todėl pinigų prašė pervesti sugyventinio H. J..

Iš Pareiškėjo skundo sprendžiama, kad nesutinkama dėl situotinės motinos pagal dovanojimo raštelius dovanotų sumų (2008-01-01– 10 000 Lt; 2009 m. – 10 000 Lt; 2010 m. – 10 000 Lt) sumažinimo: 2008 m. – 3 836 Lt suma, 2009 m. – 6 077 Lt suma, 2010 m. – 7 907 Lt suma.

Iš byloje pateiktų duomenų matyti, kad mokesčių administratorius kaip sutuoktinių pajamas vis tik vertino visas Pareiškėjo sutuoktinės motinos dovanotas pinigines lėšas (2008-01-01 – 10 000 Lt; 2009 m. – 10 000 Lt; 2010 m. – 10 000 Lt), tačiau šias pinigines lėšas išskaidė. Mokesčių administratorius nustatė, kad Pareiškėjo nurodytas sumas (2008 m. – 3 836 Lt, 2009 m. – 6 077 Lt, 2010 m. – 7 907 Lt) Pareiškėjo sutuoktinei pervedė arba įnešė grynaisiais į banko sąskaitą motinos sugyventinis H. J.. Bendros sutuoktinės motinos pagal dovanojimo raštelius dovanotos sumos (2008-01-01– 10 000 Lt; 2009 m. – 10 000 Lt; 2010 m. – 10 000 Lt) pripažintos sutuoktinių minėtų metų pajamomis, tik, atsižvelgus į aukščiau minėtus paaiškinimus, kad dalį piniginių lėšų motinos prašymu Pareiškėjo sutuoktinei pervedavo H. J., šios lėšos pripažintos dalimis, t. y. pripažinta, kad 2008 m. iš 10 000 Lt dovanotų piniginių lėšų 3 835,84 Lt pervedė H. J., o motina (galimai grynaisiais) padovanojo 6164,16 Lt. Atitinkamai, 2009 metais H. J. pervedė ar įnešė grynaisiais 6076,92 Lt, o motina – 3923,08 Lt, 2010 metais H. J. pervedė 7906,91 Lt, motina dovanojo likusius 2093,09 Lt. Įvertinus nustatytas aplinkybes, atmetami Pareiškėjo argumentai dėl nepagrįstai sumažintų sutuoktinių pajamų 2008 m., 2009 m. ir 2010 m.

Dėl MAĮ 70 straipsnio taikymo ir vartojimo išlaidų. Pareiškėjas nurodo, kad MAĮ 70 straipsnio 1 dalis reglamentuoja tik mokesstinės prievolės dydžio nustatymą, bet nėra skirta nustatyti mokesstinės prievolės atsiradimo pagrindus.

LVAT praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, jog tais atvejais, kai mokesčių mokėtojo išlaidos viršija jo pajamas, tai reiškia, kad asmuo yra gavęs papildomų pajamų, kurių nustatyta tvarka nėra deklaravęs bei sumokėjęs nuo jų mokesčius. Ir jeigu asmuo nepateikia pirminių, leistinių įrodymų, kuriais remiantis būtų galima tiesiogiai nustatyti mokesčio bazę, atsiranda teisinės sąlygos mokesčių administratoriui taikyti MAĮ 70 straipsnio nuostatas ir priklausančią mokėti mokesčio sumą apskaičiuoti pagal jo paties atliktą įvertinimą (LVAT 2017-05-25 nutartis adm. byloje Nr. A-466-438/2017). Taigi, pajamų gavimas iš nenustatytų šaltinių ir jų nedeklaravimas, o ginčo atveju šis faktas nustatytas, neabejotinai sudaro pagrindą mokesčių administratoriui konstatuoti, kad mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas apskaičiuoti mokesčius ir dėl to mokesčių administratorius negali nustatyti mokesčių mokėtojo mokesstinės prievolės dydžio įprastine tvarka, kas pagal įstatymą sudaro pagrindą taikyti MAĮ 70 straipsnį (LVAT 2018-03-14 nutartis adm. byloje Nr. A-3303-442/2018, 2018-05-09 nutartis adm. byloje Nr. A-556-602/2018).

MAĮ 70 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad detalią šio straipsnio įgyvendinimo tvarką pagal savo kompetenciją nustato centrinis mokesčių administratorius, suderinęs su finansų ministru. MAĮ 70 straipsnio įgyvendinimo tvarką nustato Taisyklės, pagal kurių 6.3.3 punktą, norėdamas apskaičiuoti mokesčių mokėtojui priklausančią mokėti mokesčio sumą pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, mokesčių administratorius, prireikus, gali taikyti išlaidų vertinimo metodą. Ginčo atveju mokesčių administratorius, apskaičiuodamas sutuoktiniams priklausančią mokėti mokesčio sumą pagal jo atliekamą įvertinimą, taikė būtent išlaidų vertinimo metodą. Šis metodas gali būti taikomas tais atvejais, kai turima informacija (duomenys) apie mokesčių mokėtojo ir jo šeimos narių išlaidas (Taisyklių 14 p.). Vertinimas atliekamas lyginant mokesčių mokėtojo ir jo šeimos narių asmenines išlaidas su per atitinkamą laikotarpį deklaruotomis pajamomis (Taisyklių 15 p.). Tais atvejais, kai nėra galimybių nustatyti konkrečių išlaidų sumų, vertinimui atlikti gali būti naudojami statistiniai duomenys (Taisyklių 16 p.).

Nagrinėjamu atveju mokesčių administratorius, apskaičiuodamas tikrinamuoju laikotarpiu sutuoktiniams priklausančią mokėti mokesčių sumą pagal išlaidų apskaičiavimo metodą, sutuoktinių paaiškinimuose nurodytas šeimos vartojimo išlaidas vertino pagal sutuoktinių gyvenimo lygį. Įvertinęs aplinkybes dėl sutuoktinių įsigyto didelės vertės turto, bankui mokamos paskolos ir paskolos palūkanų dydžius, Pareiškėjo sutuoktinės išlaidas banko pavedimais, įskaitant sumokėtus komisinius bankui, mokesčių administratorius taikė statistines šeimos vartojimo išlaidas, kurios dėl mažo dydžio neatspindi visų šeimos faktiškai

patirtų vartojimo išlaidų, tačiau tiksliau atspindi (pagal išlaidas) pasiturinčiai gyvenančios šeimos faktines išlaidas. Pavyzdžiui, nustatyta, kad 2011 metais šeima įsigijo žemės sklypą (su mokesčiais notarui) už 60 226,40 Lt, bankui padengė 4 737,07 Lt dydžio paskolą, sumokėjo 4 821,80 Lt paskolos palūkanas. Vien šios išlaidos sudarė 69 785,27 Lt, neskaitant kitų mokesčių administratoriaus nustatytų šeimos išlaidų. 2016-04-10 paaiškinime sutuoktiniai nurodė 2011 m. patyrę šeimos vartojimo išlaidų 15192,32 Lt (4 400 Eur). Vadinasi, vien tik nekilnojamajam turtui įsigyti ir bankui sumokėti (paskolos dalis ir palūkanos) per vieną mėnesį tenkanti suma sudaro vidutiniškai apie 5 815,44 Lt (60 226,40 Lt + 4 737,07 Lt + 4 821,80 Lt) : 12), o šeimos vartojimo išlaidoms (mokesčiai už būsto eksploataciją, mokesčiai už ryšius (telefonai, internetas), maisto produktai, transportas (kuras), drabužiai, išlaidos namų priežiūros ir apyvokos daiktams, sveikatos priežiūrai, kultūrai, poilsiui ir pan.), sutuoktinių teigimu, 3 asmenų šeima išleido tik 1 266,00 Lt per mėnesį (15192,32 Lt paaiškinime nurodyta suma : 12). 2012 metais Pareiškėjo šeima patyrė 50 000 Lt namo statybos išlaidas, bankui padengė 4 894,51 Lt dydžio paskolą, sumokėjo 2 610,52 Lt paskolos palūkanas. Vien šios išlaidos 2012 m. sudarė 57 505,03 Lt, neskaitant kitų mokesčių administratoriaus nustatytų šeimos išlaidų. 2016-04-10 paaiškinime sutuoktiniai nurodė 2012 m. patyrę šeimos vartojimo išlaidų 15192,32 Lt (4 400 Eur). Vadinasi, vien tik nekilnojamajam turtui įsigyti ir bankui sumokėti (paskolos dalis ir palūkanos) per vieną mėnesį tenkanti suma sudaro vidutiniškai apie 57 505,03 Lt (50 000 Lt + 4 894,51 Lt + 2 610,52 Lt) : 12), o šeimos vartojimo išlaidoms, sutuoktinių teigimu, 3 asmenų šeima išleido tik 1 266,00 Lt per mėnesį (15192,32 Lt paaiškinime nurodyta suma : 12). Analogiška situacija nustatyta ir kitais tikrinamojo laikotarpio metais.

Įvertinusi šias nustatytas aplinkybes, Komisija pritaria mokesčių administratoriaus pozicijai Pareiškėjo šeimą laikyti pasiturinčia ir šeimos vartojimo išlaidas nustatyti taikant statistines vartojimo išlaidas, o ne Pareiškėjo paaiškinime nurodytas labai mažas vartojimo išlaidas. Pažymėtina, kad gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini) statybos išlaidas mokesčių administratorius apskaičiavo pagal Pareiškėjo paaiškinime nurodytas faktiškai patirtas išlaidas, taip pat pagal banko sąskaitų išrašus apskaičiavo faktiškai patirtas su pavidimais susijusias išlaidas, banko paskolos dengimo išlaidas, transporto priemonių įsigijimo išlaidas ir kitas išlaidas. Mokesčių administratorius šeimos vartojimo išlaidoms nepriskyrė ir išlaidų tabakui bei alkoholiui dėl kartu gyvenančio nepilnamečio vaiko (2015 m. – 2 vaikų). Taigi, Komisijos nuomone, priešingai, nei teigia Pareiškėjas, mokesčių administratoriaus faktiškai taikytas išlaidų metodas atitiko teisės normų, reguliuojančių šio vertinimo metodo, reikalavimus. Be to, mokesčio apskaičiavimas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą nelaikomas objektyvios tiesos nustatymu, bet pagal įstatymą yra laikomas pagalbiniais faktiniais duomenimis, kurių negalima nustatyti įprasto įrodinėjimo proceso metu, todėl tam tikri nukrypimai yra galimi (LVAT 2012-05-24 sprendimas adm. byloje Nr. A⁶⁰²-1236/2012; 2014-04-15 nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-409/2014; 2014-04-24 nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-542/2014; 2017-06-12 nutartis adm. byloje Nr. A-467-602/2017; 2018-11-21 nutartis adm. byloje Nr. eA-1622-442/2018).

Dėl Pareiškėjo pateiktų jo šeimos pajamų–išlaidų lentelių plačiau nepasisakoma, nes, kaip minėta, sutuoktinių gyvenimo lygis vertintinas kaip pasiturinčiųjų, o jų paaiškinimuose nurodytos vartojimo išlaidos yra mažesnės nei statistinės. Be to, pateiktose lentelėse yra nurodytas sutuoktinių turimas 69 948 Lt grynujų pinigų likutis tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2001-01-01), kurio faktiškai sutuoktiniai turėti negalėjo (pasisakyta aukščiau). Kaip minėta, sutuoktinių išlaidos viršijo pajamas: 2007 m. – 239 352 Lt suma, 2009 m. – 14839 Lt suma, 2010 m. – 3109 Lt suma. Taip pat Pareiškėjo pateiktose lentelėse nurodytos daug mažesnės šeimos vartojimo išlaidos, dėl kurių jau pasisakyta aukščiau.

Dėl patirtų gyvenamojo namo statybos išlaidų. Mokesčių administratorius pagal Pareiškėjo pateiktus 2016-04-10 paaiškinimus pripažino, jog gyvenamojo namo (Įsručio g. 4C, Marijampolė) statybai Pareiškėjas ir jo sutuoktinė panaudojo 191 320 Lt. Pareiškėjas šios sumos neginčija, tačiau nurodo, kad mokesčių administratorius statybas įvertino 207 665 Lt

(191 320 Lt + 16 345 Lt). Kadangi mokesčių administratorius įvertino būtent Pareiškėjo paaiškinimuose nurodytas namo statybai patirtas išlaidų sumas, o Pareiškėjas nenurodė Kauno AVMI patikrinimo akto ir / ar sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo dalies, iš kurios jis sprendžia, kad mokesčių administratorius vertino 207 665 Lt sumą, Komisija Pareiškėjo teiginius, jog mokesčių administratorius vertino kitą sumą, laiko nepagrįstais ir dėl jų plačiau nepasisako.

Dėl pagal 2015-08-12 mainų sutartį gautų pajamų apmokestinimo. Šioje ginčo dalyje Komisija pritaria Inspekcijos skundžiamame sprendime išdėstytai pozicijai. Inspekcijos išaiškinime, kuriuo remiasi ir Pareiškėjas (reg. Nr. (18.18-31-1)-R-4911), nurodyta, kad tais atvejais, kai mainų sandorio šalys neatlieka mainomų nekilnojamųjų daiktų vertinimo, mainų sutartyje įrašoma mainomų daiktų VĮ Registrų centro nurodyta vertė. Gyventojas mainų atveju savo metinėje pajamų deklaracijoje, kai šalių vertinimu nustatyta kaina nėra nurodyta (t. y., kai sandorių šalių nuomone, ji atitinka VĮ Registrų centro nurodytą vidutinę rinkos vertę), turi nurodyti VĮ Registrų centro nustatytą vidutinę rinkos vertę.

Iš byloje pateiktų 2014-11-13 dovanojimo (Pareiškėjo motina nekilnojamąjį turtą padovanojo Pareiškėjui) ir 2015-08-12 nekilnojamųjų daiktų mainų (Pareiškėjas išmainė turtą su C. U.) sutartyse nurodytų ginčo nekilnojamojo turto VĮ Registrų centro nustatytų vidutinių rinkos verčių matyti, kad J. S. perleido Daiktą 2 (įsigijimo vertė – 35 478,45 Eur), o mainais gavo Daiktą 1 (41 800 Eur) ir Daiktą 3 (615 Eur). Pareiškėjo pajamomis už perleistą Daiktą 2 pripažinta Daikto 1 ir Daikto 3 vidutinė rinkos vertė – 42 415 Eur (41 800 + 615). Daikto 2 įsigijimo kaina pripažinta jo vidutinė rinkos vertė – 35 478,45 Eur. Taigi, Pareiškėjas po mainų sandorio gavo 42 415 Eur vertės turtą (Daiktas 1 ir Daiktas 3), o perleido 35 478,45 Eur vertės turtą (Daiktas 2). Pareiškėjo apmokestinamąsias pajamas mokesčių administratorius taip pat sumažino Pareiškėjo notarui sumokėtomis 23,90 Eur (95,63 Eur / 4) sutarties sudarymo išlaidomis, 2015-08-12 įsigyjant turtą mainų sutartimi. Vadinasi, mokesčių administratorius pagrįstai perleisto nekilnojamojo turto įsigijimo verte iš viso laikė 35 502,35 Eur (35 478,45 Eur + 23,90 Eur) sumą ir apskaičiavo Pareiškėjui apmokestinamųjų pajamų sumą – 6 912,65 Eur (42 415 Eur – 35 502,35 Eur), kurią apmokestino 15 proc. pajamų mokesčio tarifu, remdamasis GPMĮ ginčui aktualiu laikotarpiu 2 straipsnio 14 ir 15 dalių, 6 straipsnio 1 dalies, 17 straipsnio 1 dalies 28 punkto, 19 straipsnio, 27 straipsnio galiojusiomis redakcijomis (detaliau dėl mainų sutartimi perleisto turto įsigijimo / perleidimo aplinkybių Komisijos sprendimo 4–5 psl.; patikrinimo akto 37–38 psl.). Mainų sandoryje dalyvavo tik Pareiškėjas, t. y. pagal mainų sandorį perleido savo asmenine nuosavybe turėtą nekilnojamąjį turtą, kurį jam 2014 m. buvo padovanojusi jo mama, todėl Pareiškėjo sutuoktinei 6912,65 Eur GPM apmokestinamųjų pajamų mokesčių administratorius nepriskyrė.

Komisija taip pat neatsižvelgia į Pareiškėjo pateiktą UAB "B1" ir KO nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitos Nr. KA0-80616 santrauką. Inspekcija teisingai pažymėjo, kad buvo vertintas žemės sklypas (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), parduotuvė (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) ir kiemo statiniai (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) bei nustatyta bendra vertinto turto rinkos vertė vertinimo dienai (2015-08-12) – 49 000 Eur. Kiekvieno vertinto nekilnojamojo daikto rinkos vertė minėtoje santraukoje atskirai nenurodyta. Be to, vertintas ne tik pagal mainų sutartį Pareiškėjo įsigytas turtas, tačiau ir žemės sklypas, kuris nebuvo minėto sandorio objektu.

Dėl kitų argumentų. Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų argumentų (dėl 2009 m. vykdytos / nevykdytos individualios veiklos, dėl sutuoktinių 2007-01-01 banko sąskaitose esančių piniginių lėšų likučių ir kt.), kaip neturinčių įtakos tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2011-01-01) nustatyto grynąjų pinigų likučio pagrįstumui, Komisija nepasisako. Taip pat plačiau nepasisakoma dėl mokesčių administratoriaus išvados Pareiškėjo gauto kredito palūkanų nepripažinti Pareiškėjo išlaidomis, mažinančiomis apmokestinamąsias pajamas. Pareiškėjas šios išvados neginčija, tik nurodo, kad 2016 m. operatyvaus patikrinimo metu mokesčių administratoriaus pareigūnė patikino, jog visi duomenys teisingi. Šiuo aspektu pritaria Inspekcijos pozicijai, kad Pareiškėjo nurodytos aplinkybės niekaip negali pateisinti

jo (Pareiškėjo) paties padaryto minėto pažeidimo (detaliau Komisijos sprendimo 5 psl.). Pareiškėjas taip pat nepagrįstai nurodo, kad mokesčių administratorius dėl šio pažeidimo skyrė baudą. Pareiškėjas pripažįsta, jog dėl nepagrįstai taikytos lengvatos grąžintina GPM suma sumažėjo (2014 m. – 241 Lt, 2015 m. – 91 Eur), tačiau mokėtina mokesčio suma nesudarė. Taigi nuo nesančios (neapskaičiuotos) GPM sumos negali ir ginčo atveju bauda nebūti skirta.

Atsižvelgdama į visas aukščiau nurodytas aplinkybes, Komisija konstatuoja, kad Inspekcija priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą, todėl jį naikinti Pareiškėjo skunde nurodytais argumentais nėra pagrindo.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2018-09-28 sprendimą Nr. 68-113.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 str. 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, sprendami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos narys, pavadojantis komisijos pirmininkę

Andrius Venius

Komisijos nariai

Evaldas Raistenskis

Vilma Vildžiūnaitė